

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-11-07

Vår referens

Linn Hellström

Strateg

linn.hellstrom@malmo.se

Remiss angående Remiss Justitiedepartementet - Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63)

FSN-2024-4116

Sammanfattning

Utredningens uppdrag har varit att kartlägga behovet av att myndigheter får förbättrade möjligheter att utbyta information med varandra i syfte att särskilt förhindra, förebygga, upptäcka, utreda och ingripa mot fusk, felaktiga utbetalningar, regelöverträdelser och brottslighet. Utredningen ska vidare ta ställning till hur behovet av att utbyta sekretessbelagd information kan tillgodoses, samt att lämna förslag på en generell bestämmelse som gör det möjligt att lämna uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för enskilda till en annan myndighet, såväl på begäran som på eget initiativ.

Funktionsstödsnämnden föreslås anse att intentionerna med en generell sekretessbrytande bestämmelse såsom föreslås är i huvudsak positiva. Detta kan underlätta informationsutbytet mellan myndigheter för att minska risken för välfärdsbrott samt underlätta samordnandet av tidiga insatser till barn och unga som riskerar att falla i kriminalitet. Även om nämnden ser många fördelar med en sådan bestämmelse föreslås nämnden också lyfta en del farhågor i yttrandet.

Förslag till beslut

1. Funktionsstödsnämnden godkänner yttrandet

Beslutsunderlag

- Följebrev Remiss
- Ökat informationsutbyte mellan myndigheter - Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63). Delbetänkande.
- Förslag till - Yttrande gällande Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63)
- G-Tjänsteskrivelse FSN 241125 - Remiss angående Ökat informationsutbyte mellan myndigheter

Beslutsplanering

Funktionsstödsnämndens arbetsutskott 2024-11-14

Funktionsstödsnämnden 2024-11-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Utredningens uppdrag

Regeringen beslutade i oktober 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att överväga och föreslå förbättrade möjligheter att utbyta information om enskilda inom och mellan myndigheter och andra organ som enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) jämställs med myndigheter. Uppdraget avsåg att kartlägga behovet av att myndigheter får förbättrade möjligheter att utbyta information med varandra i syfte att särskilt förhindra, förebygga, upptäcka, utreda och ingripa mot fusk, felaktiga utbetalningar, regelöverträdelser och brottslighet, att analysera och ta ställning till hur behovet av att utbyta sekretessbelagd information kan tillgodoses, att särskilt överväga och lämna förslag på en generell bestämmelse som gör det möjligt att på ett effektivt sätt lämna uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för enskilda till en annan myndighet, såväl på begäran som på eget initiativ, att analysera och ta ställning till hur behovet av att utbyta offentlig information kan tillgodoses, att särskilt överväga och lämna förslag på en bestämmelse som i större utsträckning gör det möjligt att på eget initiativ lämna ut offentliga uppgifter till en annan myndighet samt att göra en översyn, i den utsträckning det behövs, av myndigheternas registerförfattningar. Uppdraget har inte varit begränsat till informationsutbyte mellan några särskilt utpekade aktörer eller för vissa avgränsade syften utan har gällt samtliga myndigheter generellt, dock omfattas inte privata aktörer av förslaget. Till grund för förslagen ligger både en brett utskickad enkät samt en fördjupad kartläggning vars resultat visar på ett generellt och omfattande behov av förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter.

Områden där behoven framstår som särskilt angelägna är informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att förhindra och motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, i samband med hanteringen av EU-relaterade medel samt informationsutbyte mellan myndigheter kopplat till barn och unga som riskerar att fara illa och utnyttjas i kriminella sammanhang.

Förslaget

Förslaget innebär att utgå från den nuvarande strukturen i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) och införa ytterligare en undantagsregel som medger att annars sekretessbelagd information lämnas mellan myndigheter. Bestämmelsen ska

bryta sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden.

Enligt den föreslagna bestämmelsen ska sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden inte hindra att en uppgift lämnas till en annan myndighet om det behövs för att:

1. förebygga eller förhindra att en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift beslutas, betalas ut eller tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp,
2. upptäcka eller utreda sådant som avses i 1,
3. utreda brott eller för att motverka brottslig verksamhet,
4. förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk eller regelöverträdelser, eller
5. handlägga ärenden i författningsreglerad verksamhet.

Det konstateras i utredningen att ett utlämnande enligt den sekretessbrytande bestämmelsen endast kan komma i fråga om det behövs för något av ovanstående syften. Det krävs inte att den mottagande myndigheten behöver uppgiften i sig. Det är tillräckligt att utlämnandet behövs för de syften som anges i bestämmelsen. Det är den utlämnande myndigheten som ska pröva om uppgiftslämnande kan ske.

Vidare föreslår utredningen att det bör finnas möjlighet att beakta omständigheter i det enskilda fallet. Utlämnande med stöd av den nya sekretessbrytande bestämmelsen föreslås därför föregås av att den utlämnande myndigheten beaktar motstående intressen. Det innebär att ett utlämnande inte ska ske om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. En myndighet behöver heller inte pröva om ett utlämnande är förenligt med de ändamål för vilken uppgiften ursprungligen samlades in. Bestämmelsen föreslås också medge rutinmässiga utlämnanden. Förslaget har undantag, bland annat föreslås bestämmelsen omfatta förande av eller uttag ur register för forskning om vad arv och miljö betyder för människors hälsa (24 kap. 2 a § OSL).

Sekretess inom hälso- och sjukvård

Utredningen har övervägt att låta den generella sekretessbrytande bestämmelsen omfatta även hälso- och sjukvårdssekretessen men med högre krav för sekretessgenombrott eller att begränsa syftet med utlämnandet. Bedömningen landar dock i att sekretess inom hälso- och sjukvården och i annan medicinsk verksamhet ska undantas den generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde då sjukvården tillhör de områden där kraven på sekretess gör sig starkast gällande.

Sekretess inom socialtjänsten

Kartläggningen som ligger till grund för utredningen visar på ett omfattande behov av förbättrade möjligheter till informationsutbyte med socialtjänsten. Utredningen visar också på ett särskilt behov av förenklad reglering i detta sammanhang.

Sekretess inom socialtjänsten har varit undantagen generalklausulens tillämpningsområde sedan lagens införande 1980 då man ansåg att ett upprätthållande av sekretessen var en förutsättning för den enskildes förtroende för socialtjänsten och dess möjlighet att utföra sitt uppdrag. Utredningen ifrågasätter om detta antagande är riktigt, dels på grund av forskning som styrker att så faktiskt är fallet, dels på grund av de inskränkande bestämmelser som finns redan idag och som ger både möjligheter och skyldigheter att lämna uppgifter till andra myndigheter. Utredningen menar att ett generellt sekretessgenombrott inom socialtjänsten skulle kunna innebära att socialtjänsten ges bättre förutsättningar att utföra sina uppgifter bland annat genom att enklare kunna samverka med andra myndigheter. Utredningen bedömer därför att de skäl som tidigare fanns för att undanta sekretessen enligt 26 kap. 1 § OSL från generalklausulens tillämpningsområde inte längre framstår som befogade. Sekretess inom socialtjänsten enligt 26 kap. 1 § OSL ska därför omfattas av den generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde.

Skydd för den personliga integriteten

I utredningen har det genomförts en integritetsanalys av förslaget som lagts fram. Bedömningen är att förslaget innebär fler integritetsrisker och en inskränkning i rätten till skydd för personuppgifter men utredningen anser trots det att bestämmelsen är proportionerlig bland annat i förhållande till det mycket omfattande behovet av förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan de myndigheter som ingått i kartläggningen. Utredningen har kommit fram till att det inte finns något annat sätt att tillgodose myndigheters behov av informationsutbyte än en generell bestämmelse. I bedömningen har det lagts tonvikt på att svenska myndigheter ges goda möjligheter att bedriva verksamhet som innefattar myndighetsutövning och annan verksamhet som faller inom ramen för deras respektive uppdrag på ett korrekt, rättssäkert och effektivt sätt. Utredningen har också lagt särskild vikt vid barn och ungas utsatthet i kriminella miljöer, liksom omfattningen av välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar i välfärdssystemen.

Ikraftträdande

Utredningen föreslår att bestämmelsen bör träda i kraft 1 september 2025 och att några övergångsbestämmelser inte behövs.

Se bifogat förslag till yttrande.

Ansvariga

Veronica Öhrvik Avdelningschef

Charlotte Widén Odder Förvaltningschef